

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF)/
WILPF Norge
Majorstuveien 39
0367 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2973-

8. november 2024

Innspill fra Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF)/WILPF Norge i forbindelse med COP 29

Kjære Kari Nes og Åse Møller-Hansen

Vi viser til deres henvendelser av 10. oktober til Klima- og miljødepartementet og utviklingsminister Anne Beathe Tvinnereim om innspill til klimatoppmøtet (COP29) i Baku. Etersom dette er et innspill til den norske forhandlingsdelegasjonen på COP29 svarer Klima- og miljødepartementet ut begge henvendelsene i dette brevet. Vi viser for øvrig også til henvendelsen av 30. april.

Takk for henvendelsene, inkludert vedlagte notater. Vi har lest notatene og tar med oss innspillene i det videre arbeidet.

Kriger bidrar til økte klimagassutslipp og hindrer innsats for å dempe klimakrisen. Dette er uheldig for det internasjonale klimaarbeidet. Krig og militær aktivitet påvirker klimagassutslippene betydelig, for eksempel gjennom utslipp fra bruk av fossile brenslere, eksplosjoner og branner. I tillegg kommer andre skader på natur og miljø. Deler av klimagassutslippene fra militær aktivitet fanges opp i utslippsregnskap, men ikke alt. Flere store kriger og militær aktivitet øker globale utslipp og motarbeider innsatsen for å dempe klimakrisen. Problematikken dere tar opp er derfor viktig.

Partene under Parisavtalen har blitt enige om at hvert land skal melde inn nasjonale klimamål, også kalt nasjonalt bestemte bidrag (NDC), under avtalen. Regelverket for rapportering av utslippsregnskap tilsier at land skal rapportere på utslipp som finner sted innenfor landets grenser. Norge rapporterer utslipp til FN blant annet basert på tall fra salg av drivstoff. Det innebærer at utslipp fra militær virksomhet omfattes av utslippsregnskapet, så

lenge drivstoffet er kjøpt i Norge. Norges siste utslippsrapportering av klimagasser til FN, fra mars 2024, er tilgjengelig på Miljødirektoratets sider: [Greenhouse Gas Emissions 1990-2022: National Inventory Report - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/tema/utslipp-og-klimagasser/norges-utslippsrapportering-til-fn)

Forsvarssektoren i Norge utarbeider årlig et miljø- og klimaregnskap, og den nyeste rapporten finnes her: [Forsvarssektorens miljø- og klimaregnskap for 2023](#). Disse rapportene gir en oversikt over hvordan forsvarssektorens aktivitet påvirker sentrale miljøaspekter og utslipp av klimagasser, og inkluderer mer informasjon enn det nasjonale utslippsregnskapet, f.eks. om hvor mye klimagassutslipp som kommer fra ulike utslippskilder. I forsvarssektorens miljø- og klimaregnskap for 2023 går det frem at drivstoff som selges til allierte eller eksterne aktører, og som derfor er utenfor operasjonell kontroll, ikke er inkludert i forsvarssektorens miljøregnskap. Det fremgår også at forsvarssektorens klimaregnskap ikke har en geografisk avgrensning, og inkluderer utslipp fra innrapportert forbruk av drivstoff og energi utenfor norsk farvann og ved internasjonale operasjoner. Forsvarssektoren har også utarbeidet en strategi for hvordan de skal redusere klimagassutslipp og miljøpåvirkning, og mer informasjon finnes her: [Forsvarssektorens klima- og miljøstrategi - Forsvaret](#)

I tillegg til å arbeide med omstilling og reduksjon av norske utslipp, støtter Norge utviklingsland i arbeidet deres med å redusere utslipp av klimagasser og utvikle klimarobuste samfunn. Hovedprioriteringer er klimatilpasning, fornybar energi, matsikkerhet og redusert avskoging i tropiske land. I 2021 lovte Norge å doble klimafinansieringen til utviklingsland fra 7 mrd. kr i 2020 til 14 mrd. kr i innen utgangen av 2026. Innenfor dette, skal støtten til klimatilpasning tredobles. I 2023 utgjorde norsk klimafinansiering om lag 16,6 milliarder kroner, og utgjorde dermed mer enn en dobling.

Med hilsen

Henrik Hallgrim Eriksen (e.f.)
spesialrådgiver

Julie Bjander
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer